

Görög – perzsa háborúk

1. A háborút kiváltó okok:

I.e. VII-VI. században a Perzsa Birodalom nyugati terjeszkedése következtében elérte Kis-Ázsia partjait. Leigázta az ott élő ión városokat, akik Kis-Ázsia nyugati partjain élő görögök voltak. Perzsák célja, az Égei-medence, a görög föld meghódítása volt, hogy ezzel gazdasági hatalmát növelje, hiszen ez a térség gazdasági és kereskedelmi szempontból óriási jelentőséggel bírt. A közvetlen támadásra ürügyként szolgált, hogy Athén segítette az iónokat a perzsák ellen harcukban. Így I. Dareiosz i.e. 492-ben hajóhadat küldött Athén ellen, amit egy tengeri vihar elpusztított. Rá két évre újabb hajók indultak Attika felé.

2. A harcok kibontakozása

Athénnek külső segítség nélkül kellett szembeállnia a perzsa túlerővel, **Marathón** mellett, i.e. **490**-ben. **Miltiadész vezetésével**. A csata görög győzelemmel végződik, ami Miltiadész sztratégosz (hadvezér) újszerű haditechnikájának köszönhető. Az athéni hoplitákat (gyalogos katonák) futólépésben indította el a perzsa sereg ellen, hogy aláfussanak a nyílzápornak és meglepetésszerűen lerohanják a perzsákat. A győzelem után egy katona vitte a győzelmi hírt Athénba, a 42 km-es távolságot a hírnök futva tette meg, s miután közölte a győzelem hírért holtan rogyott össze → marathóni futás. A spártai segítség csak ezután érkezett meg Athénba.

3. Társadalmi harcok Athénban

A perzsa veszély elmúltával kiéleződött az arisztokrácia és a demokrácia követőinek az ellentéte. **Két irányzat állt egymással szemben:**

- arisztokrácia és a parasztság fogott össze, hogy **Athén szárazföldi hatalom legyen**. Így kívánták megerősíteni birtokaik védelmét, az esetleges támadások ellen, illetve a politikai ellenfeleik így nem tudtak előnyre szert tenni ellenük.
- ide tartozott a kereskedők és az iparosok rétege, ők **Athént tengeri hatalommá akarták tenni**, hiszen azt sürgették az áruterelés igényei is. Így lehetett fellendíteni a tengeri kereskedelmet, ellenállni az idegen támadásoknak. A hajók építése, karbantartása számos kézművesnek adott munkát, s a szegényebb rétegből származók szolgálatot teljesítettek a hajókon, megnőtt a katonai jelentőségük, szolgálataikért pedig zsoldot kaptak. Az irányzat élén Themisztoklész állt, céljait sikerült érvényesítenie, Athén nagy flottát épített. A hajóhad 200 három evezősoros hajóból állt.

4. A háborúk további szakaszai

Xerxész, I. Dareiosz fia, i.e. 480-ban szárazon és vízen egyaránt hatalmas haddal indított támadást a görög poliszok ellen. Ott ahol az arisztokraták voltak hatalmon behódoltak a perzsáknak. Ezzel szemben Athén és Spárta a szabadság védelmében ellenállást tanúsított. A perzsák Thrákia felől délre vették az irányt, ahol először a **Thermopülai szorosnál** kerültek szembe a görögökkel. **A szorost Leonidász spártai király 300 katonájával védte**, a perzsákat hősi haláluk árán is csak kis ideig tudták feltartóztatni. Utána már a perzsák előtt szabad volt az út Athénba. **Themisztoklész** Athén lakosságát a közeli Szalamisz szigetére vitte át, s Athént egyelőre átengedte az ellenségnek. A görög hajóhadat a szűk szalamiszi szorosba irányította át, hogy ott ütközzenek meg a perzsa túlerővel. Az ütközet eldöntötte a háború további menetét, i.e. **480-ban a szalamiszi tengeri ütközetben a perzsák megsemmisítő vereséget szenvedtek**. A következő évben a görögök szárazföldön is győzelmet arattak a perzsák felett, majd hamarosan áttették a háború színterét Kis-Ázsiába.